

Huvudman

LIA-skolan Örebro AB
info@liagymnasiet.se
5567557367

Beslut

Datum 2025-04-02
Dnr SI 2024:8652
Sida 1 (20)

Ärendet

Tillsyn av anpassade gymnasieskolan LIA-skolan Örebro i Örebro kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) LIA-skolan Örebro AB att senast den **22 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning under ledning av lärare, undervisning av behöriga och legitimerade lärare, garanterad undervisningstid, arbetsplatsförlagt lärande samt tillgång till elevhälsa. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om LIA-skolan Örebro AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

LIA-skolan Örebro AB ska vidta följande åtgärder

Undervisning under ledning av lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen. Undervisningen ska ledas av behöriga och legitimerade lärare om inte någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga. De personer som bedriver undervisning ska vara anställda som lärare. Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska innefatta uppgift om vilka lärare som ansvarar för och bedriver undervisningen i samtliga kurser på skolan, anställningsavtal för berörda lärare samt underlag som styrker deras legitimation och behörighet alternativt, om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga, deras erfarenhet och utbildning. Huvudmannen ska även redogöra för skälen till varför huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för varje lärare som bedriver undervisning med stöd av en sådan undantagsregel. (1 kap. 3 § och 2 kap. 13, 15 och 18-21 §§ skollagen)

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

2. Se till att eleverna ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare i så stor utsträckning som möjligt. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse över vilka ansträngningar som har gjorts för att rekrytera behöriga och legitimerade lärare i samtliga gymnasiegemensamma ämnen och i hem- och konsumentkunskap. Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska innefatta publicerade annonser i externa kanaler efter behöriga och legitimerade lärare i samtliga gymnasiegemensamma ämnen och i hem- och konsumentkunskap. (2 kap. 13 och 18–19 §§ skollagen, 2 kap. 13–15 a och 27 §§ förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare)

Garanterad undervisningstid

3. Se till att varje elev på skolenheten ges sin garanterade undervisningstid om minst 3600 timmar fördelade på fyra läsår, om inte avvikelser är beslutade genom reducerat program. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse över antalet undervisningstimmar för varje kurs och gymnasiearbetet inom de program som eleverna läser, samt över hur undervisningstiden i kurserna i förekommande fall fördelas på lektioner på skolenheten samt vid lärtillfällen på arbetsplatser. Huvudmannen ska inkomma med scheman som visar att den garanterade undervisningstiden uppfylls i sin helhet och i respektive kurs. Huvudmannen ska även inkomma med en redogörelse över hur elever som utför arbetsplatsförlagt lärande (APL) garanteras sin undervisningstid på 3600 timmar. (19 kap. 19–20 §§ skollagen, 4 kap. 22 § gymnasieförordningen)

Arbetsplatsförlagt lärande

4. Se till att varje elev garanteras minst 22 veckors arbetsplatsförlagt lärande under sin skoltid. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse över hur skolenheten säkerställer att eleverna garanteras minst 22 veckors arbetsplatsförlagt lärande under sin utbildning. (19 kap. 18 § skollagen och 4 kap. 12 § gymnasieförordningen)

Tillgång till elevhälsa

5. Se till att det finns tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens i skolenhetens elevhälsa. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en redogörelse över hur tillgången till speciallärare eller

specialpedagog har säkerställts. Huvudmannen ska även inkomma med dokumentation som styrker att det finns tillgång till speciallärare eller specialpedagog på skolenheten. (2 kap. 25 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser tillsvidareanställning av lärare, modersmålsundervisning, ändamålsenlig utrustning och lokaler samt mentorskap.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:8652) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden under hösten 2024 inlett en tillsyn av LIA-skolan Örebro i Örebro kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid LIA-skolan Örebro följer gällande bestämmelser om undervisning och lärande, arbetsplatsförlagt lärande samt grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, handledare och rektorn samt genom lektionsobservationer mellan den 21 januari 2025 och 22 januari 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation i form av hyresavtal granskats. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att det finns lärare och handledare som bedriver undervisning på skolenheten samt vid lärtillfällen utanför skolenheten. Av inkommen dokumentation från huvudmannen och av intervjuer med lärarna, handledarna och rektorn framgår att de två handledarna regelbundet själva bedriver undervisning vid lärtillfällen i yrkesämnena på olika arbetsplatser. En av handledarna undervisar på programmet för administration, handel och varuhantering. Denna handledare bedriver även undervisning själv i vissa gymnasiegemensamma ämnen på skolenheten. Det gäller två lektioner i svenska och en lektion i matematik i veckan. Den andra handledaren undervisar på programmet för hälsa, vård och omsorg.

Av intervjuer med lärarna och rektorn samt av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att en lärare alltid har planerat undervisningen tillsammans med handledarna och att det är den läraren som anses ansvarar för undervisningen när handledaren ensam bedriver undervisning. Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att handledaren som undervisar på programmet för administration, handel och varuhantering är anställd som handledare. Den andra handledaren, som undervisar på programmet för hälsa, vård och omsorg, är anställd som lärare.

Av inkommen dokumentation från huvudmannen och av intervju med rektorn framgår att den biträdande rektorn undervisar i svenska på skolenheten och att den biträdande rektorn inte är anställd som lärare.

Rättslig reglering

I skollagen definieras undervisning som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen)

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen)

I förarbeten till skollagen framgår att undervisning avser de målstyrda processer som syftar till att barnen och eleverna både ska inhämta och

utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisningsbegreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare eller förskollärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare eller förskollärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (Prop. 2009/10:165 s. 633)

I förarbeten till skollagen anges vidare att legitimerade lärare har ett individuellt ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver och ska kunna ställas till svars vid eventuella brister i den professionella yrkesutövningen. Lärare som inte omfattas av denna paragraf har självfallet också ett ansvar för att bedriva en så bra undervisning som möjligt, men i dessa fall är det rektorn som ytterst är ansvarig. (Prop. 2010/11:20 s. 82)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende att all undervisning ska bedrivas under ledning av lärare och att undervisningen ska bedrivas av den lärare som är ansvarig för undervisningen.

Av utredningen i ärendet framgår att undervisningen på en handledares och på den biträdande rektorns lektioner på skolenheten, samt vid handledarens lärtillfällen på arbetsplatser, inte bedrivs under ledning av lärare då handledaren och den biträdande rektorn inte är anställda som lärare. Vidare framgår att lärare planerar och förser två handledare med undervisningsmaterial och att handledarna därefter är de som bedriver undervisningen. Undervisningen bedrivs således inte av den lärare som är ansvarig för undervisningen.

Att undervisningen i vissa ämnen inte bedrivs av den lärare som anses ansvara för undervisningen, utan av personal som saknar legitimation och behörighet för sådan undervisning, innebär att eleverna inte får det aktiva lärarstöd som de har rätt till.

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation från huvudmannen och av intervju med rektorn framgår att ingen av de undervisande lärarna har avlagt speciallärarexamen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning. Rektorn uppger att det fattas ett informellt beslut inför varje läsår om att obehöriga lärare ska få undervisa på skolenheten.

Av intervju med rektorn framgår att bemanningen ses över inför varje läsår men att det bara annonseras efter behöriga och legitimerade lärare om det saknas en undervisande lärare. Av inkommen dokumentation från huvudmannen och av intervju med rektorn framgår att i ämnet svenska har huvudmannen annonserat efter en behörig och legitimerad lärare de senaste två åren. Av inkommen dokumentation från huvudmannen och av intervju med rektorn framgår vidare att ämnen där undervisningen bedrivits av en obehörig lärare under längre tid än ett år utan att huvudmannen annonserat efter behörig lärare är matematik, idrott och hälsa, religion, historia, samhällskunskap, hem- och konsumentkunskap, engelska och estetisk verksamhet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet. Regeringen får även meddela föreskrifter om undantag från kraven på legitimation och behörighet för sådana speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare i anpassade grundskolan, specialskolenheten eller anpassade gymnasieskolan. Detsamma gäller i fråga om speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare inom kommunal vuxenutbildning och som undervisar inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning. (2 kap. 13 § skollagen)

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
 - a) gymnasieskolan,
 - b) anpassade gymnasieskolan,
 - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
 - d) kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, eller
3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning. (2 kap. 18 § skollagen)

Om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. (2 kap. 19 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att om det saknas en lärare eller förskollärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare eller förskollärare utan legitimation och rätt behörighet bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare eller förskollärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare eller förskollärare tillfälligt bedriva undervisningen. (prop. 2010/11:20 s. 84–85)

Av förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare framgår i 2 kap. 27§ att behörig att undervisa i anpassade gymnasieskolan i andra ämnen än yrkesämnena är den som är behörig att undervisa i anpassade grundskolan enligt 13, 14, 14 a, 15 eller 15 a §. Av dessa bestämmelser framgår bland annat att behörig att undervisa i den anpassade gymnasieskolan är den som har avlagt speciallärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav när det gäller att olegitimerade och obehöriga lärare i vissa ämnen endast får bedriva undervisning högst ett år i sänder.

Utredning visar att ingen av lärarna har avlagt speciallärarexamen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning, vilket är ett krav för att vara behörig att undervisa i ämnen som inte är yrkesämnena.

Huvudmannen har trots detta inte annonserat efter behöriga och legitimerade lärare i matematik, idrott och hälsa, religion, historia, samhällskunskap, hem- och konsumentkunskap, engelska och estetisk verksamhet på mer än ett år.

Läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Det är därför problematiskt att undervisningen bedrivs av personer som saknar utbildning för den undervisning de bedriver. Utöver de generella lärarkompetenserna ska lärare också ha en specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen. Det är nödvändigt eftersom barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och på olika utbildningsnivåer kräver olika slag av undervisning.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av den poängplan som huvudmannen inkommit med framgår att huvudmannen ska ge varje elev 3600 undervisningstimmar över fyra läsår. Av Skolinspektionens beräkning framgår att skolenheten enligt schemat ger varje elev 3542 undervisningstimmar över fyra läsår. Huvudmannen uppger i synpunkter inkomna den 15 februari 2025 att övrig undervisningstid som saknas för att uppnå den garanterade undervisningstiden består av mentorstid, samt av kvällsaktiviteter där flera ämnen mixas när eleverna exempelvis tränar på gym, har lägerskola och anordnar julmarknad.

Av dokumentation inkommen från huvudmannen framgår att det på skolenheten finns en klass som kallas Lägenheten. Lägenheten består av elever från samtliga årskurser som har behov av extra stöttning. Där ges eleverna enligt Skolinspektionens beräkning 3609 undervisningstimmar över fyra läsår.

Av dokumentgranskning framgår att det i flera fall finns en skillnad mellan å ena sidan antalet undervisningstimmar som huvudmannen utlovar i skolenhetens poängplan och å andra sidan antalet undervisningstimmar enligt schemat. Ämnen där eleverna enligt schemat får färre antal timmar än vad huvudmannen lagt ut per kurs i sin poängplan är svenska i årskurs 1 (- 18 timmar), svenska i årskurs 2 (- 13 timmar) och svenska i årskurs 3 och 4 (-18 timmar); estetisk verksamhet (-0,5 timmar); matematik i årskurs 3 och 4 (sammanlagt -18 timmar); religion i årskurs 1 (-16 timmar), i årskurs 2 (-14 timmar) och i årskurs 3 och 4 (sammanlagt -47 timmar); samt historia i årskurs 1 (-16 timmar), årskurs 2 (-14 timmar) och årskurs 3 och 4 (sammanlagt -47 timmar).

Av dokumentgranskning framgår vidare att eleverna ges undervisning i ämnet idrott och hälsa en gång i veckan på lektionen som på schemat benämns "idrott". På elevernas scheman finns även lektioner som kallas "idrott/rörelse", "idrott/promenad" och "veckoavslut". Av intervju med eleverna framgår att "idrott/rörelse" genomförs i det rum på skolenheten som eleverna kallar gym. Där gör eleverna olika rörelseövningar under ledning av sin idrottslärare. Av intervju med rektorn framgår att "idrott/rörelse" är en del av den ordinarie idrotten och att undervisningen utgår från betygskriterierna och det centrala innehållet i idrott och hälsa.

Gällande "idrott/promenad" uppger rektorn i intervjun att lektionen planeras enligt det centrala innehållet i kursen trafikantkunskap, en kurs inom ämnet samhällskunskap, mer än utifrån idrottsämnet. Lärarna uppger i intervju att fokus på lektionen är att vistas säkert i trafiken. Av intervju med eleverna framgår att eleverna alltid går en promenad på lektionen. Det

är aldrig några idrottsmoment under promenaden men vissa inslag av trafik kunskap ingår. Av utredarnas lektionsobservation framgår att eleverna under lektionen går en promenad och vid enstaka tillfälle får en uppmaning att tänka på trafikreglerna. Huvudmannen har i synpunkter den 15 februari 2025 uppgett att "idrott/promenad" behandlar det centrala innehållet "fysiska aktiviteter som tränar rörelseförmåga, kroppsuppfattning, fin- och grovmotorik, balans, styrka och kondition" i ämnet idrott och hälsa.

Angående "veckoavslut" uppger eleverna i intervju att lektionen innehåller valfria idrottsaktiviteter tillsammans med alla lärare på skolenheten. Av intervju med lärarna och rektorn framgår att "veckoavslut" inte planeras utifrån ämnesplaner eller det centrala innehållet i idrott och hälsa. Ingen av lärarna kan säga om "veckoavslut" ingår i ämnet idrott och hälsa. Huvudmannen har i synpunkter den 15 februari 2025 uppgett att "veckoavslut" behandlar det centrala innehållet "fysiska aktiviteter som tränar rörelseförmåga, kroppsuppfattning, fin- och grovmotorik, balans, styrka och kondition" i ämnet idrott och hälsa.

Rektorn uppger i intervju att det i regel är elever i årskurs 3 och 4 som har APL. Av inkommen dokumentation från huvudmannen och av intervju med rektorn framgår att elevernas individuella APL-tider ligger samtidigt som klassen ges undervisning enligt ordinarie schema. Lärarna och rektorn uppger i intervjuer att elever som har APL har möjlighet att ta igen undervisningsmoment på lektionspass som heter "eget arbete". Lärarna uppger att de läser av i schemat vilka ämnen eleverna har missat undervisning i och uppger det för eleverna. I slutet av varje vecka har eleverna fått möjlighet att ta igen de moment som de missat under veckan på grund av APL. Rektorn uppger i intervjun att det lärarna meddelar eleverna är om eleverna behöver arbeta med moment för att få ett godkänt betyg i ett ämne, men eleverna kan själva välja vad de arbetar med.

På fråga vad som händer om en elev exempelvis går miste om veckans matematiklektion på grund av elevens APL svarar rektorn att personalen inte lägger elevens APL-tid samtidigt som matematiklektionen om eleven behöver mer matematik för att nå sina mål i ämnet. I synpunkter på tjänsteanteckningen den 15 februari 2025 uppger huvudmannen att eleverna i åk 3 och 4 redan har uppnått målen i alla ämnen och inte behöver ta igen missade moment i de olika ämnena när de börjar sin APL. Under "eget arbete" ges eleverna dock möjlighet att nå högre betyg i ämnena. Huvudmannen uppger vidare att det faktum att elever i årskurs 3 och 4 inte ges det antal undervisningstimmar i matematik som poängplanen anger beror på att en del av matematikundervisningen ersatts med "eget arbete".

Huvudmannen har den 15 februari 2025 inkommit med en schablon som anger hur yrkeskurser fördelas tidsmässigt i den ämnesintegrerade

undervisningen vid lärtillfällen på arbetsplatserna. Av schablonen framgår att den totala undervisningstiden för yrkeskurser på arbetsplatserna i årskurs 1 och 2 är 380 timmar per årskurs. I en annan uträkning, även den inkommen den 15 februari 2025, uppger huvudmannen att den totala undervisningstiden för yrkeskurser på arbetsplatser är 326 timmar i motsvarande årskurser. Av schablonen framgår vidare att inga timmar i någon årskurs är utlagda till undervisning i ämnet service och bemötande. I schablonen står att undervisning i detta ämne ingår i situationer när det passar. Av klasscheman framgår att årskurs 1 och Lägenheten har schemalagd undervisning i service och bemötande.

Huvudmannen uppger i synpunkter inkomna den 15 februari 2025 att schemat och poängplanen/timplanen är olika för varje läsår. Vissa läsår läser eleverna fler timmar och vissa något färre timmar, men det blir minst 3600 timmar för varje elev på fyra läsår. Skolinspektionen har därför begärt en konkret redogörelse av hur enskilda elever i nuvarande årskurs 4 får sin garanterade undervisningstid. Huvudmannen har den 1 april 2025 inkommit med en redovisning av hur en elev i årskurs 4 i Lägenheten garanteras sin undervisningstid under fyra läsår vilket enligt huvudmannens uträkning är 3621 timmar. I övrigt har huvudmannen inkommit med en översikt av hur undervisningstimmar fördelats för nuvarande elever i årskurs fyra som grupp under innevarande och tidigare läsår på skolan. Av översikten framgår exempelvis att eleverna i årskurs 4 innevarande läsår läser 107 timmar svenska, 47 timmar engelska och 53 timmar matematik. I den poängplan/timplan som Skolinspektionen tog del av inför tillsynen var motsvarande siffror däremot för svenska 80 timmar, för engelska 40 timmar och för matematik 25 timmar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen i anpassade gymnasieskolan ska bedrivas som heltidsstudier. (19 kap. 19 § skollagen)

Eleverna har rätt till minst 3 600 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid) fördelade på fyra läsår. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avvikelser från den garanterade undervisningstiden. (19 kap. 20 § skollagen)

Av gymnasieförordningen framgår att för nationella program i gymnasieskolan och för nationella och individuella program i anpassade gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje nivå i ett ämne, varje ämnesområde, gymnasiearbetet och gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa

hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid. (4 kap. 22 § gymnasieförordningen)

En elev i anpassade gymnasieskolan får befrias från undervisning i ett eller flera ämnen, nivåer i ämnen eller gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt eller saknar förutsättningar att klara av ett fullständigt program. Reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram. (9 kap. 6 § gymnasieförordningen)

Av skollagen framgår att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. (3 kap. 2 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav när det gäller att säkerställa att varje elev får den garanterade undervisningstiden om minst 3600 timmar som eleven har rätt till i den anpassade gymnasieskolan.

Av utredningen i ärendet framgår att skolenhetens poängplan, där 3600 timmar fördelas på kurser för att garantera elevernas undervisningstid, inte stämmer överens med det antal undervisningstimmar som en del av dessa kurser får på schemat. Av huvudmannens redovisning framgår inte hur aktiviteter såsom mentorstid, träna på gym, lägerskola och julmarknad kan räknas till den garanterade undervisningstiden. Skolinspektionens bedömning är att mentorstid endast i undantagsfall utgör undervisning. Gällande kvällsaktiviteter såsom gym, lägerskola och julmarknad utgör dessa aktiviteter enligt huvudmannen en mix av ämnen och det framgår inte av huvudmannens redovisning i vilken mån dessa aktiviteter garanterar att undervisningstiden i olika ämnen uppfylls.

Utifrån den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av är det vidare svårt att förstå hur huvudmannen fördelar undervisningstimmar. Exempelvis finns en schablon som anger att yrkeskurser fördelas i undervisning på arbetsplatser med totalt 380 timmar per läsår i årskurserna 1 och 2, medan en annan uträkning visar totalt 326 timmar motsvarande läsår. Enligt samma schablon ges inga schemalagda

undervisningstimmar i ämnet service och bemötande, utan undervisning sker i situationer där det anses lämpligt. Trots det finns ämnet service och bemötande schemalagt i årskurs 1 och på Lägenhetens schema. Gällande matematik har en del av undervisningstiden i årskurs 3 och 4 ersatts av "eget arbete" där elever har möjlighet att arbeta med olika ämnen för att höja sina betyg, vilket gör det svårt att följa upp att den garanterade undervisningstiden i ämnet kommer att uppnås. Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet bedömer Skolinspektionen att eleverna inte får undervisningstid i enlighet med skolenhetens poängplan i ämnena svenska, estetisk verksamhet, matematik, religion och historia.

Skolinspektionen bedömer vidare att eleverna inte ges den undervisningstid som anges i poängplanen i ämnet idrott och hälsa. Av tillsynen framgår att vid de schemapositioner som benämns "idrott/promenad" och "veckoavslut" ges inte någon undervisning som utgår från det centrala innehållet i ämnet idrott och hälsa. Skolinspektionen bedömer att dessa lektioner inte kan räknas som undervisningstid vilket medför att eleverna ges färre timmar än vad huvudmannen utlovat i ämnet: i årskurs 1 (- 44 timmar), i årskurs 2 (- 14 timmar) samt i årskurs 3 och 4 (sammanlagt - 46 timmar). Att huvudmannen i synpunkter på tjänsteanteckningen den 15 februari 2025 uppgett att en begränsad del av det centrala innehållet i idrott och hälsa ska ingå i undervisningen i "idrott/promenad" och i "veckoavslut" föranleder ingen annan bedömning.

Skolinspektionen bedömer att det är ytterligare en brist att eleverna inte systematiskt tar igen undervisningstid som eleverna förlorar på grund av APL. Skolenheten anser att eleverna i åk 3 och 4 kan uppnå målen i alla ämnen före årskurs 3 och att de därför inte behöver ta igen missad undervisningstid i ämnena när de börjar sin APL. Skolenheten ger visserligen eleverna möjlighet att ta igen missade undervisningsmoment på ett lektionspass som heter "eget arbete" och på så sätt nå högre betyg. Men detta är för eleverna frivilligt vilket medför att eleverna riskerar att inte få den undervisningstid de ska garanteras. En ytterligare konsekvens av detta är att undervisningen i ett ämne kan upphöra redan i början av årskurs 3 för en elev om läraren bedömer att eleven ligger på en godkänd nivå i ämnet. Det innebär att elevens undervisningstid i dessa ämnen decimeras och att den garanterade undervisningstiden inte uppnås. Huvudmannen kan inte nöja sig med att en elev når den lägsta godtagbara kunskapsnivån i en kurs. Eleverna ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Vidare har huvudmannen inte kunnat redovisa hur de följer upp att eleverna får sin garanterade undervisningstid. På begäran om redovisning på individnivå av hur huvudmannen följer upp undervisningstiden för elever i nuvarande årskurs 4 har Skolinspektionen exempelvis erhållit en

översikt av elevernas undervisningstid som grupp. Huvudmannen har därtill i två olika dokument uppgett olika antal undervisningstimmar för årskursen gällande ämnena svenska, engelska och matematik, vilket gör det svårt att se hur den garanterade undervisningstiden för enskilda elever skulle kunna följas upp. Gällande eleven i årskurs 4 som studerar i Lägenheten bedömer Skolinspektionen att det inte är sannolikt att eleven i praktiken når minst 3600 timmars undervisning under fyra läsår, exempelvis för att lektionspass som mentorstid och "veckoavslut" i elevernas schema inte kan räknas som undervisningstid.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att det på organisationsnivå finns flera omständigheter som försvårar säkerställandet av att eleverna ges undervisning i enlighet med skolenhetens poängplan och ytterst att de ges sin garanterade undervisningstid. Att huvudmannen uppgett att de för varje läsår tar fram ett nytt schema och en ny poängplan/timplan och att de på så sätt garanterar att eleverna ges minst 3600 timmar över fyra läsår förändrar därför inte Skolinspektionens bedömning.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation från huvudmannen och av intervju med rektorn framgår att eleverna i årskurs 3 och 4 genomför APL på individuella tider under delar av skolveckan under läsåret. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att skolenhetens personal utgår från att tre dagar i veckan på en APL-plats är en hel veckas APL. Vidare uppger rektorn att de räknar en dag då eleven är på sin APL-plats som en hel dags APL oavsett hur många timmar eleven tillbringar på sin APL-plats.

Av inkommen dokumentation som inkommit från huvudmannen framgår att inga elever är på sin APL-plats åtta timmar under en dag. Den elev som är minst antal timmar per dag på sin APL-plats är där två och en halv timme och den elev som är mest antal timmar per dag är där sex timmar. Lärarna och rektorn uppger i intervju att antalet timmar per dag baseras på vad eleverna mår med. Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår vidare att hälften av eleverna är på sin APL-plats endast två dagar i veckan i stället för tre. Vidare uppger lärarna och rektorn i intervjuer att elevernas APL kan upphöra efter 22 veckor eller fortsätta ett visst antal veckor resten av läsåret.

Av intervju med rektorn framgår att skolenheten har utarbetat åtgärdsprogram för de elever som inte klarar av hela APL-dagar på grund av personliga förutsättningar. Huvudmannen har i en komplettering den 5 mars 2025 inkommit med sju sådana åtgärdsprogram. I sex av

åtgärdsprogrammen framgår att den tid som eleven befinner sig på sin APL-plats under skolveckan har reducerats på grund av koncentrationssvårigheter och ork. Av åtgärdsprogrammen framgår inte vilka ämnen eller kurser som samtidigt har reducerats för eleven.

Av inkommen dokumentation från huvudmannen samt av intervjuer med elever, lärarna och rektorn framgår att APL sker under ledning av handledare, som har nödvändiga kunskaper för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämpliga.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att i 18 kap. 11 § anges att utbildningen i anpassade gymnasieskolan i huvudsak ska vara skolförlagd om inte annat följer av bestämmelserna om gymnasial lärlingsutbildning i anpassade gymnasieskolan i 10 §. Ett nationellt program ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om minsta omfattning av det arbetsplatsförlagda lärandet och om undantag från bestämmelserna i 18 kap. 11 §. (19 kap. 18 § skollagen)

Av gymnasieförordningen framgår att i anpassade gymnasieskolan ska arbetsplatsförlagt lärande förekomma på alla nationella program i minst 22 veckor. För en elev i anpassade gymnasieskolan ska varje vecka som genomförs på en arbetsplats anses motsvara 25 timmars garanterad undervisningstid.

Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om att hela eller delar av nivåer i ämnen ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen)

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig. (4 kap. 14 § gymnasieförordningen)

En elev i anpassade gymnasieskolan får befrias från undervisning i ett eller flera ämnen, nivåer i ämnen eller gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt eller saknar förutsättningar att klara av ett fullständigt program. Reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram. (9 kap. 6 § gymnasieförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav om att garantera varje elev minst 22 veckors APL.

Tillsynen visar att skolenheten som utgångspunkt beräknar tre arbetsdagar som en veckas APL, där hälften av eleverna trots det endast ges två dagars APL per vecka. Skolenheten har därtill valt att räkna endast del av dag (från 2,5 timmar till 6 timmar) som en hel dags APL. Skolinspektionen bedömer att skolenhetens organisering och beräkning av elevernas APL inte garanterar att eleverna ges minst 22 veckors APL. Att skolenheten möjliggör för vissa elever att göra APL under fler skolveckor än de lagstadgade 22 föranleder ingen annan bedömning.

Tillsynen visar vidare att den tid eleverna tillbringar på APL-platsen inte baseras på arbetsplatsens arbetstider utan på vad eleverna utifrån personliga förutsättningar bedömts klara av. Av åtgärdsprogrammen för elever som bedöms ha ett individuellt behov av begränsade APL-tider anges inte vilka ämnen eller kurser som har reducerats. Skolinspektionen bedömer att den minskning av APL-tid som gjorts därmed inte uppfyller författningarnas krav på beslut om att reducera program.

Skolinspektionen bedömer att inte annat framkommit än att APL sker under ledning av handledare, som har nödvändiga kunskaper för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämpliga, enligt författningarnas krav.

Tillgång till elevhälsa**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att det på skolenheten finns tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Av intervjuer med rektorn och lärare samt av huvudmannens komplettering den 15 februari 2025 framgår att skolenheten under innevarande läsår saknar tillgång till speciallärare och specialpedagog. En av lärarna vidareutbildar sig för närvarande till speciallärare. Denna lärare arbetar inte som speciallärare med eleverna och ingår inte i elevhälsoteamet. Av inkommen dokumentation från huvudmannen samt av intervju med rektorn framgår att huvudmannen ska annonsera efter en specialpedagog inför kommande hösttermin.

Av intervju med rektorn framgår att alla elever i årskurs 1 erbjuds ett hälsobesök med allmän hälsokontroll.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolenheten, specialskolenheten, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolenhetens kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. (2 kap. 25 § skollagen)

Av skollagen framgår att varje elev i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll. (2 kap. 27 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende tillgång till elevhälsa på skolenheten.

Tillsynen visar att det saknas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Sådan kompetens är viktig för att utifrån de uppgifter som finns om bland annat elevens hälsa och sociala situation bedöma och planera hur elevens problem bäst ska mötas i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen uppfyller författningarnas krav angående att varje elev i den anpassade gymnasieskolan ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

LIA-skolan Örebro AB:s verksamhet vid LIA-skolan Örebro uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning under ledning av lärare, undervisning av behöriga och legitimerade lärare, garanterad undervisningstid, arbetsplatsförlagt lärande samt tillgång till elevhälsa. Det

finns därför skäl att förelägga LIA-skolan Örebro AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Tillsvidareanställning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att samtliga lärare på skolenheten är tillsvidareanställda. Fyra av lärarna är inte legitimerade. En av de fyra olegitimerade lärarna är anställd som rektor. Övriga tre olegitimerade lärare undervisar i minst ett yrkesämne. Av intervju med rektorn och av huvudmannens komplettering den 15 februari 2025 framgår att det angående dessa tre lärare saknades sökande som hade legitimation, att de har tillräcklig kompetens och bedömts vara lämpliga att bedriva undervisningen i sina yrkesämnen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
 - a) gymnasieskolan,
 - b) anpassade gymnasieskolan,
 - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
 - d) kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, eller
3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

Det som anges i andra stycket gäller bara om

1. det saknas sökande som har legitimation,
2. den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och
3. det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Även en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 20 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Modersmålsundervisning**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av inkommen dokumentation från huvudmannen inför tillsynsbesöket samt av intervjuer med lärare och med rektorn framgår att eleverna erbjuds modersmålsundervisning när de börjar på skolenheten. Rektorn uppger att eleverna ges information om hur modersmålsundervisning organiseras på skolenheten. De elever som tackar ja ges modersmålsundervisning. Det finns för närvarande elever på skolenheten som har erbjudits modersmålsundervisning men de har tackat nej.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har goda kunskaper i språket.

En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket. (18 kap. 19 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ändamålsenlig utrustning och lokaler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Samtliga intervjuade uppger att lokalerna på skolenheten så väl som på arbetsplatserna är ändamålsenliga för att undervisa i de ämnen som eleverna läser. Lokalerna är anpassade till antalet elever.

Samtliga intervjuade uppger att utrustning och verktyg räcker till alla elever. Lärarna uppger att de inte saknar någon utrustning och skulle något saknas så löser det sig snabbt, även på arbetsplatserna. Handedarna, lärarna och rektorn uppger att elever som har fysiska begränsningar får rätt anpassningar.

Lärarna, handledarna och rektorn uppger att läromedlen på skolenheten har god kvalitet och att alla elever har tillgång till läromedel. Eleverna och rektorn uppger att alla elever har tillgång till en bärbar dator. Lärarna och rektorn uppger att huvudmannen ger fri tillgång till inköp av exempelvis böcker.

Av skolenhetens hyresavtal med en extern aktör framgår att skolenheten förfogar över lokaler för undervisning i idrott och hälsa tills vidare. Rektorn har uppgett att ytterligare en lokal för undervisning i idrott och hälsa bokas vecka för vecka och att det aldrig är ont om platser på lektionstid.

Av observation av skolenhetens lokaler framgår att huvudmannen installerat en ny trappa och en hiss mellan skolenhetens två våningar. I det största klassrummet finns en anpassad plats och tekniska hjälpmedel för en elev med fysiskt funktionshinder.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. (2 kap. 35 § skollagen)

Av läroplanen för anpassade gymnasieskolan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att utbildningen utformas så att alla elever ges handledning och får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg, som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål och för att själva kunna söka och utveckla kunskaper. (Lgys 13, 2.6 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Mentorskap**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av samtliga intervjuer framgår att varje elev på skolenheten har en mentor. Eleverna uppger att mentors uppgift är att se till att eleverna mår bra och lyckas i skolan. Lärarna och rektorn uppger att mentorerna följer elevernas kunskapsutveckling och studiesituation. Lärarna och rektorn uppger vidare att om eleven behöver en anpassning eller om ett stödbehov upptäcks så meddelar mentorn elevhälsan eller rektorn.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att varje elev ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Mentorn ska särskilt uppmärksamma tecken på att eleven kan behöva stöd och i så fall skyndsamt informera berörd skolpersonal. (18 kap. 19a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Hjalmarsson

Beslutsfattare

Signerat av: Christina Hjalmarsson

X Henrik Helmér

Föredragande

Signerat av: Henrik Helmér